

.....
 Relatief vaak
 bezondigen
 journalisten in het
 Midden Oosten
 zich aan laster en
 belediging
 .....

Petrus Schothorst
 en Ehab Sallam

Balanceren tussen opinie en belediging in het Midden-Oosten

Journalisten in het Midden-Oosten zijn zich weinig bewust van hun rechten en plichten. Free Voice traint daarom plaatselijke advocaten in het mediarecht. De Egyptische Free Voice advocaat Ehab Sallam was een paar dagen in Nederland.

.....
 Jan Pieter Nepveu
 Journalist
 .....

‘I live in my suitcase,’ grapt Ehab Sallam als hij zijn koffer neerzet in het Grand café van Amsterdam CS. Sallam bezoekt in Nederland de Free Voice conferentie ‘Better Journalism... More Freedom’. Hij is advocaat te Caïro en coördineert in het Midden-Oosten

voor Free Voice het juridische programma.

Free Voice is een Nederlandse organisatie die zich inzet voor onafhankelijke media in ontwikkelingslanden. Zij verzorgt in Egypte, Marokko, Libanon, Jordanië, Bahrein en Jemen opleidingen voor advocaten om hen wegwijs te maken in de mediawetgeving. In de zes landen geldt de Egyptische wetgeving en zijn de juridische principes ongeveer hetzelfde. Sallam pendelt hier voortdurend heen en weer.

Onnodige conflicten

Journalisten komen in hun drang naar vrijheid makkelijk in conflict met hun regeringen. Overheden in het Midden-Oosten zijn machtig en de oppositie is monddood gemaakt. Wie meer democratie nastreeft moet het daarom vooral hebben van de rechters

Het aantal rechtszaken tegen journalisten in het Midden-Oosten is groot. ‘Alleen al in Egypte zijn het er duizenden per jaar,’ zegt Sallam. De conflicten zijn niet altijd te wijten aan de overheid. Vaak zijn Arabische journalisten zich onvoldoende bewust van hun plichten. Het besef ontbreekt dat het recht op vrije meningsuiting gepaard gaat met verantwoordelijkheden. Dit gemis aan juridisch inzicht leidt tot conflicten die welbeschouwd niet altijd nodig zijn. Relatief vaak bezondigen journalisten in het Midden-Oosten zich bijvoorbeeld aan laster en belediging. Sallam: ‘Je kan niet zomaar allerlei ongefundeerde insinuaties in de krant schrijven.’

Over de grens gegaan

Advocaten in het *Legal Program* van Free Voice worden getraind in het geven van

workshops aan journalisten over kwesties van mediawetgeving en persvrijheid. ‘We leggen een netwerk aan van advocaten, zodat een journalist die in moeilijkheden komt, verwezen kan worden naar een gespecialiseerde advocaat,’ zegt Petrus Schothorst. Schothorst is de coördinator van het bredere trainingsprogramma *Investing in the Future*, bedoeld om de professionele vaardigheden van journalisten in het Midden-Oosten te verbeteren. Het *legal program* behelst de juridische component. ‘Wij wijzen journalisten op de marges zodat ze niet in de problemen hoeven te komen. Maar als een wetsartikel vaag is, of op verschillende manieren geïnterpreteerd kan worden, dan stimuleren we journalisten om een procedure uit te lokken.’

Een bekende zaak is die van hoofdredacteur Ibrahim Eise van de Egyptische krant *Al Dustour*. De krant publiceert over de slechte gezondheid van de president. Schothorst: ‘In Egypte is dat gevaarlijk, want als je schrijft over de gezondheid van de

president, kan je verwe-
ten worden de stabiliteit
van het land in gevaar te
brengen.'

Een proces kan zinvol
zijn om te proberen de
regeling op te rekken.
Maar Eise drijft de zaak
volgens Sallam helaas
op de spits. Want op de
voorzijde heeft hij
een spotprent van het

toekomstige graf van
de president getekend.
'Dat is geen opinie maar
een belediging, zeker in
Egypte mag je niemand
dood wensen. De hoofd-
redacteur maakt het nu
moeilijk voor iedereen.
Hij had zich beter kun-
nen beperken tot: 'De
president is ziek, wat
moet dat worden met

ons land?' Dan hadden
wij misschien de pers-
vrijheid wat kunnen op-
rekken. Maar doordat hij
ver over de grens gegaan
is, heeft hij het iedereen
onmogelijk gemaakt.'
Overigens is dat geen
reden voor Sallam en
Free Voice om de krant
in de steek te laten.
'We verzetten ons hoe

dan ook tegen een ge-
vangenisstraf voor een
journalist vanwege zijn
opinie.' Dus gaat Sallam
straks weer per trein
naar Schiphol en vliegt
hij terug naar het Mid-
den-Oosten, om zich te
wijden aan onder meer
deze zaak.

Het is gezegd

Het is essentieel in
oplichtingszaken dat
de opgelichte zich ook
opgelicht voelt.

Anonieme jurist over de
aangifte, anderhalf jaar
na dato, van de Rabobank
tegen vijf ex-leidinggeven-
den, *Het Financieele Dagblad*,
3 oktober

Advocaat met slagroom
blijft populair, maar de
toekomst ligt in de wijnver-
koop.

Het Financieele Dagblad,
7 oktober

Wat ik dagelijks meemaak
in de rechtzaal! Domheid,
gemakzucht, geldzucht.
Het zijn vaak confrères die
cliënten op toevoeging heb-
ben (...). En dat is een lucra-
tieve handel, meneer.

Bram Moszkowicz,
Vrij Nederland, 8 oktober

Dit doet geen recht aan
vrouwen die eerder man-
aging partner waren bij an-
dere grote kantoren, zoals
Els Swaab (...) en Marry de
Gaay Fortman. (...) Kersten
maakt evenals Marry en
ondergetekende deel uit
van het vrouwen netwerk in
de top van de advocatuur.

Mirjam de Blécourt schreef
dat ze onder meer haar
eigen naam miste bij een
interview met Heleen Ker-
sten, managing partner van
Stibbe, waar werd opge-
merkt dat Kersten de eerste
vrouw was aan de top van
een belangrijk Nederlands
advocatenkantoor; *NRC
Handelsblad* 25 september.

'Stem McCain'

Pastoor provoceert Amerikaanse belastingdienst

.....
Martijn Maathuis
.....

Met zijn oproep dat stem-
men op presidentskandidaat
Barack Obama 'bewijs is van
morele schizofrenie' wist de
evangelische pastoor Ron
Johnson jr. dat hij de wet
overtrad. Hij was echter niet
de enige die zich afgelopen
weken bewust schuldig
maakte aan het geven van
stemadvies vanaf de kansel.
Tweeëndertig collega's door
heel Amerika volgden zijn
overtreding in de hoop een
belastingwet te veranderen.

De wet, ingevoerd in 1954
door de toenmalige senator
en latere President Lyndon
B. Johnson, regelt dat non-
profit, van belasting vrijge-
stelde instellingen zich niet
mogen bemoeien met 'any
political campaign on behalf
of any candidate for public
office.' Voorstanders zijn
van mening dat het verbod
een essentieel onderdeel is
in de scheiding tussen kerk
en staat. Donaties aan poli-
tieke partijen en kandidaten
ziet men in Amerika als on-
derdeel van de vrijheid van

Ron Johnson jr.

meningsuiting. Zou een deel
van die giften belastingvrij
zijn, dan kunnen bepaalde
kandidaten bovenmatig
bevoordeeld worden. In
kerken, moskeeën en synago-
ges mag zodoende wel over
partijprogramma's en actua-
liteiten gesproken worden,
mits men geen kandidaten
bij naam noemt.

En dat is voor Johnson
cs het struikelblok. Zij zien
zich belemmerd in hun 'First
Amendment freedom' en
besloten daarom, met de
conservatief-Christelijke
Alliance Defense Fund (ADF),
tot de 'Pulpit Freedom Sun-
day' actie. Volgens de ADF,
een juridisch consortium
dat opkomt voor 'the right
to hear and speak the Truth,'
moet er een einde komen aan
meer dan 50 jaar intimidatie

van de Amerikaanse belas-
tingdienst (Internal Revenue
Service, IRS). 'Pastors have a
right to speak about Biblical
truths without fear of pu-
nishment,' aldus ADF's juri-
disch adviseur Erik Stanley,
'If you have a concern about
pastors speaking about elec-
toral candidates, ask yourself:
should the church decide
that question, or the IRS?'
Bovendien treft het verbod
alleen religieuze, van belas-
ting vrijgestelde instellingen;
hun wereldlijke collega's
mogen openlijk voor hun po-
litieke voorkeuren uitkomen.

Hoewel de discussie over
de wet al zo oud is als de wet
zelf, zal deze ook dit verkie-
zingsjaar niet worden aan-
gepast. Niet zozeer om het
openen van een juridische
Pandora's doos te voorkomen,
maar omdat het in de prak-
tijk weinig uitmaakt. Of de
pastoor een naam noemt of
niet, de kans dat donaties,
opgehaald in een kerk die
abortus en het homohuwe-
lijk afwijst en voor strikte
naleving van de Bijbel is, ooit
naar Obama's campagnekas
gaan, is nihil.